

Maison du Tourisme
Haute Ardenne

📍 Gouvy 📍 Lierneux 📍 Trois-Ponts 📍 Vielsalm

GETEST EN GOEDGEKEURD : **3 SUPERTOCHTEN** IN VIELSALM !

SPELEN

VEEL INFO OVER
DE **NATUUR**

KNUTSEL

IDEEËN VOOR OP
VAKANTIE

+ EEN POSTER

**WAAR VIND JE DIE
WANDELINGEN IN DE HAUTE
ARDENNE? VERZAMEL ZE
ALLEMAAL!**

Zoek eerst een interessante wandeltocht die vanuit je vakantielocatie vertrekt. Bereid je goed voor door een wandelkaart (of MTB-kaart) aan te schaffen in onze kantoren:

► **Vielsalm:**

Avenue de la Salm 50 - 6690 VIELSALM

► **Gouvy:**

Rue de la Gare 31 - 6670 GOUVY

► **Lierneux:**

Rue du Centre 80 - 4990 LIERNEUX

► **Trois-Ponts:**

Rue Traverse 9 - 4980 TROIS-PONTS

- VOORAF -

4^e editie van ons infoboekje met gezinswandelingen !

De afgelopen 3 jaar hebben niet minder dan 12 jonge ontdekkingsreizigers, vergezeld van een ouder, ons een van hun favoriete wandelingen voorgesteld. Dit jaar herschikken we de kaarten en presenteren we deze 12 wandelingen in 4 boekjes, elk gewijd aan een gemeente. Terug naar de vertrouwde routes, maar met nieuwe spelletjes, kleurplaten en een nieuwe poster. Deze boekjes zijn te verkrijgen bij onze 4 kantoren : Gouvy, Lierneux, Trois-Ponts en Vielsalm. We vernieuwen ook de wedstrijd : stuur ons het hele jaar door jullie tekeningen, foto's of verslagen. Jullie kunnen ze per e-mail naar info@haute-ardenne.be sturen en wij zullen ze publiceren op onze Facebook-pagina. Elke maand kan één van jullie een knuffel, kaartjes voor een museum of attractie in de Hoge Ardennen winnen.

Fijne wandeling en een mooie zomer !

Sylvie LEJEUNE-JANKOWSKI

Directrice van la Maison du Tourisme Haute Ardenne.

MAAR OOK :

EEN WANDELING IN SALMCHATEAU p. 6
De mineralen p. 8
EEN WANDELING IN SO BECHEFA p. 10
EEN WANDELING IN PETIT-THIER p. 18
De bosbes p. 20
Een recept van muffins p. 21
Een uit te knippen postkaart p. 23

Met dank aan:
Julia Jadot, Matthys Lejeune, Lucas Thunus, Franck Gigot, Josy Mottet.
Foto voorpagina: Les Baroudeurs Liégeois

DE GEDRAGSREGELS VOOR DE KLEINE VERKENNER

1. Blijf op bewegwijzerde paden en geopende verkeerswegen.

Zo verstoor je het evenwicht tussen planten en dieren niet.

2. NIET ROEPEN.

Onze dieren in het wild zijn héél schuchter. Je krijgt ze alleen maar te zien als je ze niet laat schrikken.

3. HONDEN ALTIJD AAN DE LIJN.

Je trouwe viervoeter kan andere dieren angst aanjagen en allerlei nesten verstoren.

4. VERNIEL GEEN BOMEN OF STRUIKEN.

Pluk zo weinig mogelijk en raak asjeblieft niet aan een beschermde soort.

5. MAAK GEEN VUUR.

Het brandgevaar is altijd veel groter dan het lijkt!

6. KAMPEREN IN HET BOS? DAT IS VERBODEN.

Er zijn in deze omgeving heel wat kampeerterreinen.

7. WEES VOORZICHTIG IN HET JACHTSEIZOEN.

Verbodsborden worden speciaal voor jouw veiligheid opgesteld! Van oktober tot januari vind je op onze website de lijst van de gesloten wandelingen.

8. NEEM JE AFVAL MEE.

Zo blijft het bos netjes en aantrekkelijk, ook na jouw doortocht.

9. OOK IN BEKEN EN RIVIERTJES WEMELT HET VAN LEVEN.

Verstoer ze zo weinig mogelijk.

https://www.espace-environnement.be/wp-content/uploads/2015/11/memo_CF1.pdf

Mag mijn hond met me mee op wandeltocht?

Je hond is verzot op wandelen, dat wist je al. Voor je viervoeter is zo'n tocht een buitenkansje om zijn energie kwijt te kunnen door actief bezig te zijn. Maar ... opgelet! In onze wouden en op onze wandelpaden ben je verplicht om hem aan de lijn te houden. Snuiven en snuffelen is voor hem een natuurlijke behoefte: als hij een hol vindt, moet hij weten wat zich daar verbergt en begint hij dus enthousiast te graven. Op die manier verstoort hij andere dieren, jaagt hij verborgen rustende jonge dieren de stuipen op het lijf, en haalt hij zich de razernij op de hals van de ouderdieren die hun kroost willen beschermen. Kortom: jouw lieve hond mag naar hartenlust snuiven en snuffelen, maar niet graven! Is het erg warm, ga dan in de frissere uren wandelen, 's ochtends of in de vooravond. Speur naar een plekje waar je hond zijn dorst kan lessen of in het water kan stoeien: heerlijk vindt hij dat! De wandeltocht is ook ideaal om aan zijn dagelijkse natuurlijke behoefte te voldoen, maar dat laten we uiteraard niet overal toe: niet in het midden van de weg, niet voor of in de dorpstuinjes! Zorg ervoor dat je altijd het nodige bij de hand hebt om een drol op te ruimen en in een vuilnisbak te deponeren.

Deel jouw ervaring info@haute-ardenne.be

Stuur ons je mooiste vakantiefoto's en -tekeningen of maak je eigen reportage zoals de kinderen in deze brochure en wij publiceren die op onze Facebookpagina. Elke maand (van juli 2023 tot juni 2024) trekken we een tekening, foto of reportage en maak je kans op een mooie prijs ! Stuur ons je gegevens (naam, voornaam, leeftijd, adres, e-mail, telefoonnummer). Misschien win je een cadeau, een knuffel , tickets voor musea en attracties in de Hoge Ardennen! 😊

Maison du Tourisme Haute Ardenne - Avenue de la Salm 50 - B-6690 VIELSALM

NAAM : ADRES :

VOORNAAM.....: E-MAIL :

☒ Ik geef het Maison du Tourisme Haute Ardenne toestemming om mijn tekeningen, foto's en verslagen te delen op zijn Facebook-pagina of voor elke andere publicatie.

WANDELING 1 ► SALMCHÂTEAU

Julia is 10 jaar en woont in Rencheux. Zij is dol op dieren, de natuur, dansen en chocolade ! Loop even mee, want ze laat je de schatten van haar dorp ontdekken !

Wat ik het fijnst vond van deze tocht :

Ik aai graag de geitjes in het Keltisch kamp! Zij zijn helemaal niet bang en komen tot bij je, maar ... opgelet : je mag ze geen eten geven. Het is een heel leuke wandeling: net alsof je in de bergen bent !

Wat ik minder fijn vond :

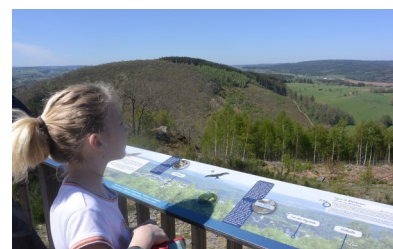
Het eerste stukje (Chemin de la Bossette) gaat erg steil omhoog !

Wat ik heb geleerd :

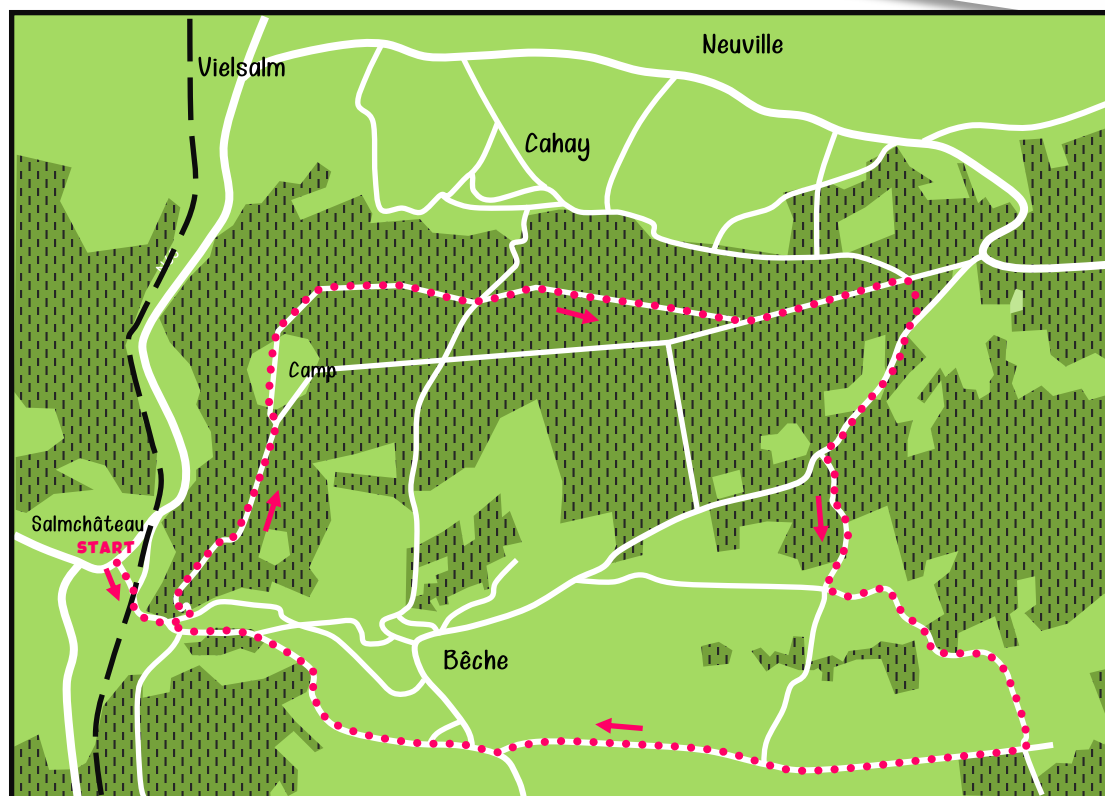
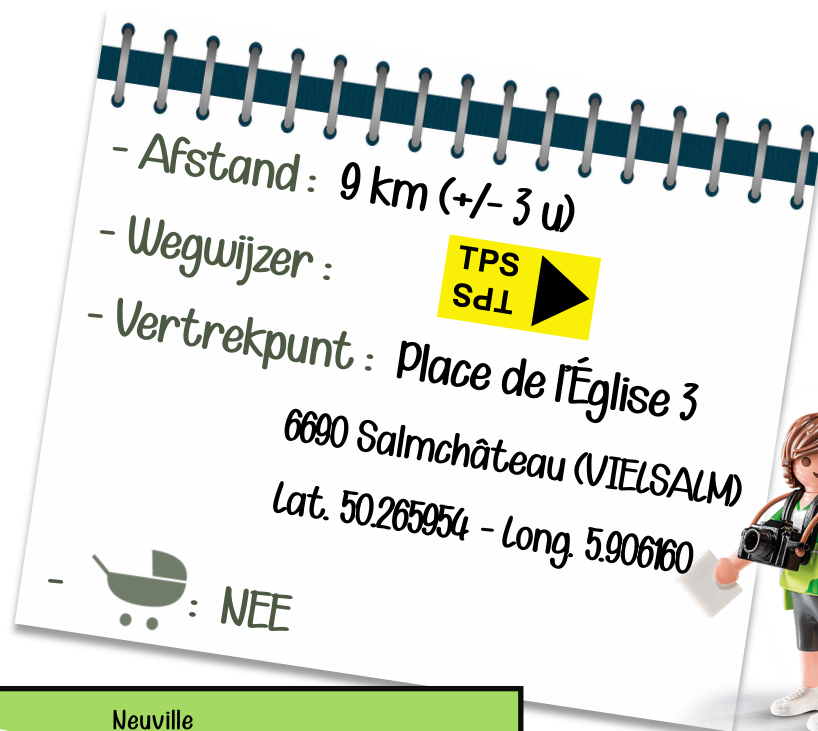
Dat de mensen heel lang geleden (in de middeleeuwen) op deze plek molenstenen maakten van arkose. Je kunt er zelfs nog vinden tussen al die stenen ! Langs het pad staan veel informatieborden met heel veel interessante weetjes.

Het mooiste plekje van deze tocht :

Daar hoeft ik niet over na te denken: het Keltische kamp! Je hebt er een prachtig uitzicht, er is een observatietafel en bij mooi weer kun je zelfs Stavelot en de Baraque de Fraiture zien liggen ! Dit is ook een mooi plekje voor een pauze en een picknick !

De schatten van de Salmstreek

DE MIJNGANGEN

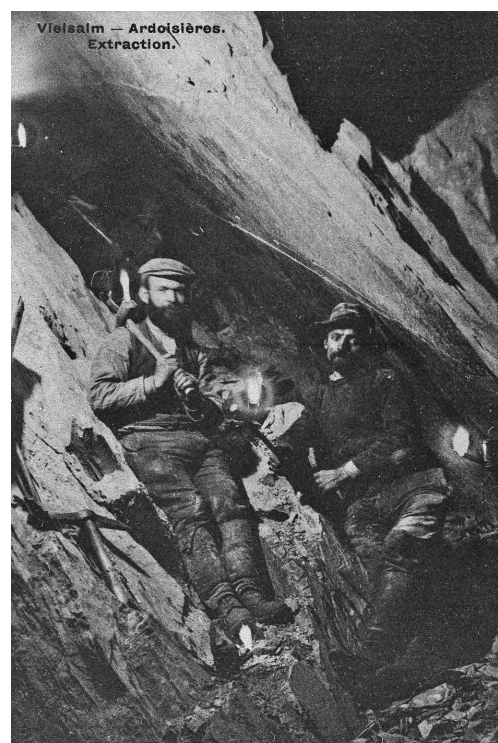
De ondergrond van de Salmstreek is een doolhof van mijngangen ('galerijen').

De mijnwerkers hebben soms heel lange gangen uitgekapt om tot bij de 'goede' steenlagen te

geraken. Het rotsmassief is zó hard en sterk dat de meeste gangen niet eens gestut hoefden te worden. Er werden spoorlijntjes aangelegd om de uitgekapte steenblokken op karretjes uit de mijn te vervoeren. De ontginningsruimtes waren enorm groot: iemand zei dat de kerk van Vielsalm zomaar in de grootste zaal zou kunnen staan. De mijnwerkers kaptten de blokken voorzichtig los langs de natuurlijke breuklijnen in de schist (leistein). Zolang de blokken nat waren, kon je ze vrij gemakkelijk splijten : ze werden dus 'vers' gehouden door ze met doorweekte zakken te bedekken.

Op andere plaatsen werden gelijkaardige, vaak minder lange gangen uitgekapt om de coticule of 'scheermessteen' te ontginnen. Deze gangen volgden gewoon de zeer dunne aders, zonder grote ontginningsruimten.

Gesteente
centraal
in de natuur

2 MUSEA OM TE BEZOEKEN :

Slijpsteenmuseum

rue du Coticule 12
6690 SALMCHÂTEAU (VIELSALM)
+32 (0)80 21 57 68

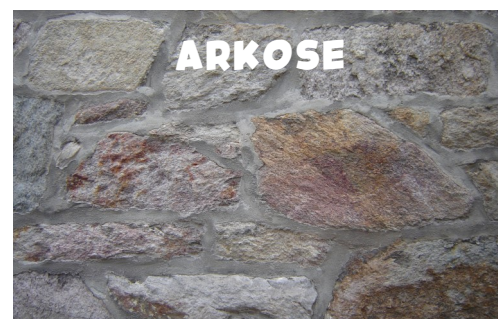
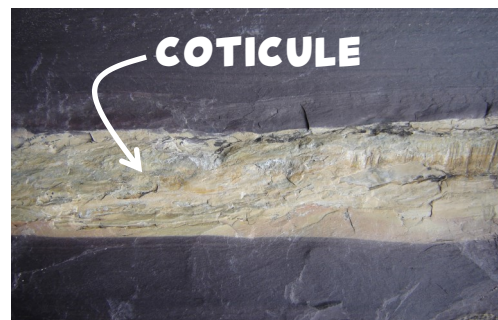
Oude gerestaureerde werkplaats, over de ontginning van coticule.

Maison du Pays de Salm

Avenue de la Salm 50
6690 VIELSALM
www.maisondupaysdesalm.be

Ontdekking van de geologie, geschiedenis en folklore van Vielsalm.

WANDELING 2 ► SO BÊCHEFA

Lucas is 8 jaar en woont in Neuville-Haut. Hij houdt van drummen, voetballen en videospelletjes!

Volg hem: hij neemt je mee naar een prachtig bos bij hem om de hoek...

Wat ik het fijnst vond van deze tocht :

Ik ben altijd onder de indruk van die enorme bomen langs de weg, en ik heb me met plezier uitgeleefd op de hindernissen van het 'vita-parcours': die horizontale ladder is echt wel vét!

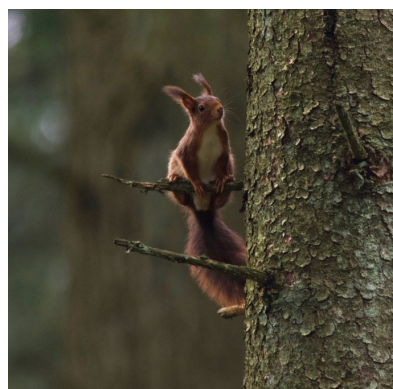
Wat ik heb geleerd :

De grootste bomen (douglasspar, gewone spar, gewone zilverspar en beuk) werden aangeplant in 1900. Die zijn dus meer dan 100 jaar oud! De grootste douglassparren zijn meer dan 50 m hoog. Naaldbomen groeien heel snel en zijn daarom ideaal om te verzagen tot planken. Ik heb ook dennenappels gezien waar eekhoorns van gegeten hadden, en de bosbessen stonden in bloei: het was dan ook lente toen wij deze wandeling maakten.

Het mooiste plekje van deze tocht :

Tijdens het eerste deel van de wandeling liepen we tussen jonge loofbomen en hadden we veel zon. Ook het gedeelte met de oude beuken was super, want die kleuren zijn schitterend in de winter én in de zomer! En de onthaalzone met tafels en barbecues is de ideale plek om even te rusten en te picknicken!

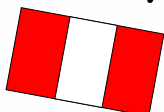
- 10 -

« La Forêt Domaniale du Grand-Bois »

- Afstand: 5 km (+/- 1u30)

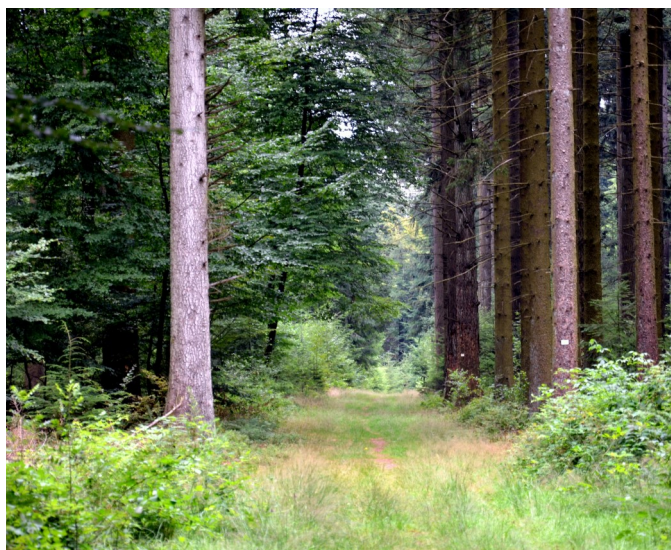
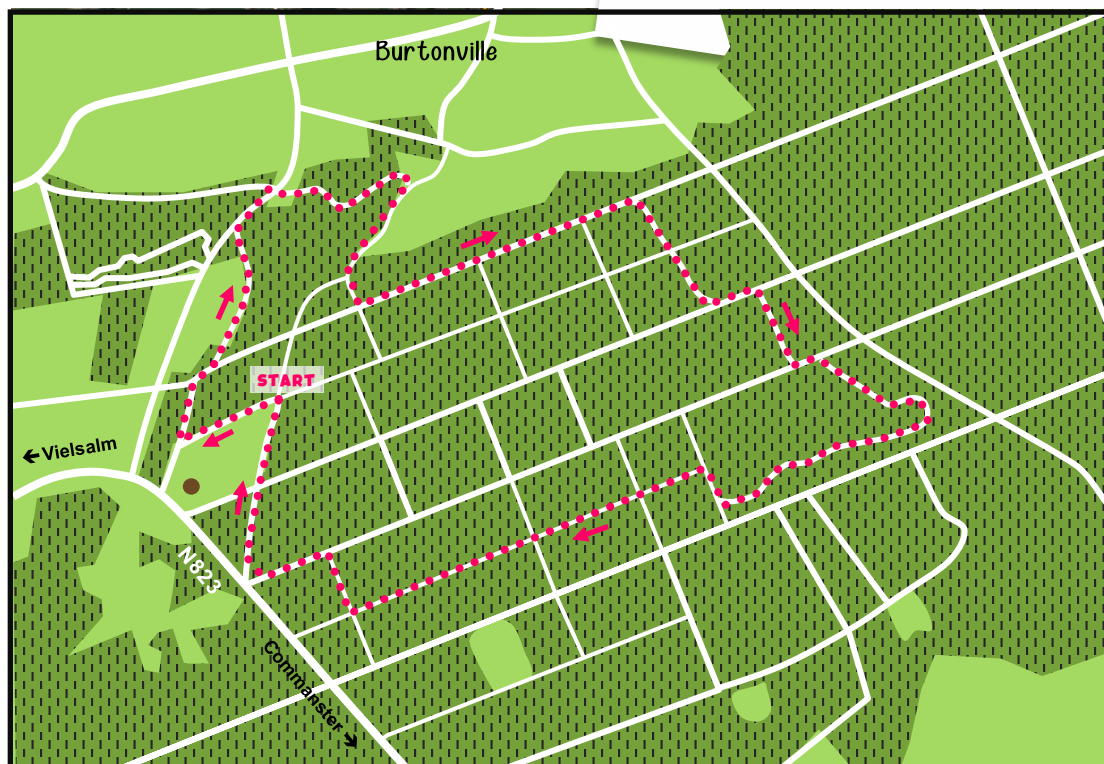
- Wegwijzer:

- Vertrekpunt: So Bêcheffa

Neuville-Haut 122 - 6690 VIELSALM

Lat. 50.276618 - Long. 5.963803

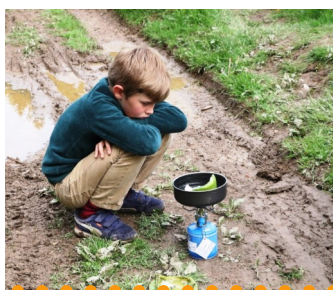
- : NEE

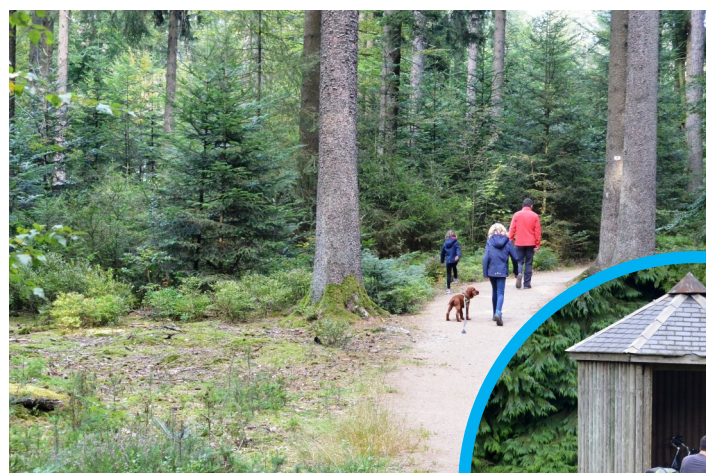
AFGIETSELS VAN SPOREN

Hoe werkt het ?

- ◆ Kies een duidelijk zichtbaar spoor in de modder (in dit geval is het van een das).
- ◆ Snijd een stuk karton uit van minstens 30 cm lang en 10 cm breed (afhankelijk van de grootte van het spoor).
- ◆ Vouw het tot een cirkel en niet of lijm de uiteinden aan elkaar vast.
- ◆ Plant het karton in de modder, rond het spoor.
- ◆ Laat kaarsenvet smelten in een pannetje op een kampeervuurtje.
- ◆ Giet het gesmolten kaarsenvet in de kartonnen gietvorm en laat dit minstens 30 minuten stollen.
- ◆ Als je daarna het gestolde kaarsenvet voorzichtig schoonborstelt, krijg je de negatieve afdruk van de pootafdruk ! In plaats van kaarsenvet te gebruiken, kan je ook aan de slag met snelhardend gips.

HET STAATBOS 'FORÊT DOMANIALE DU GRAND-BOIS'

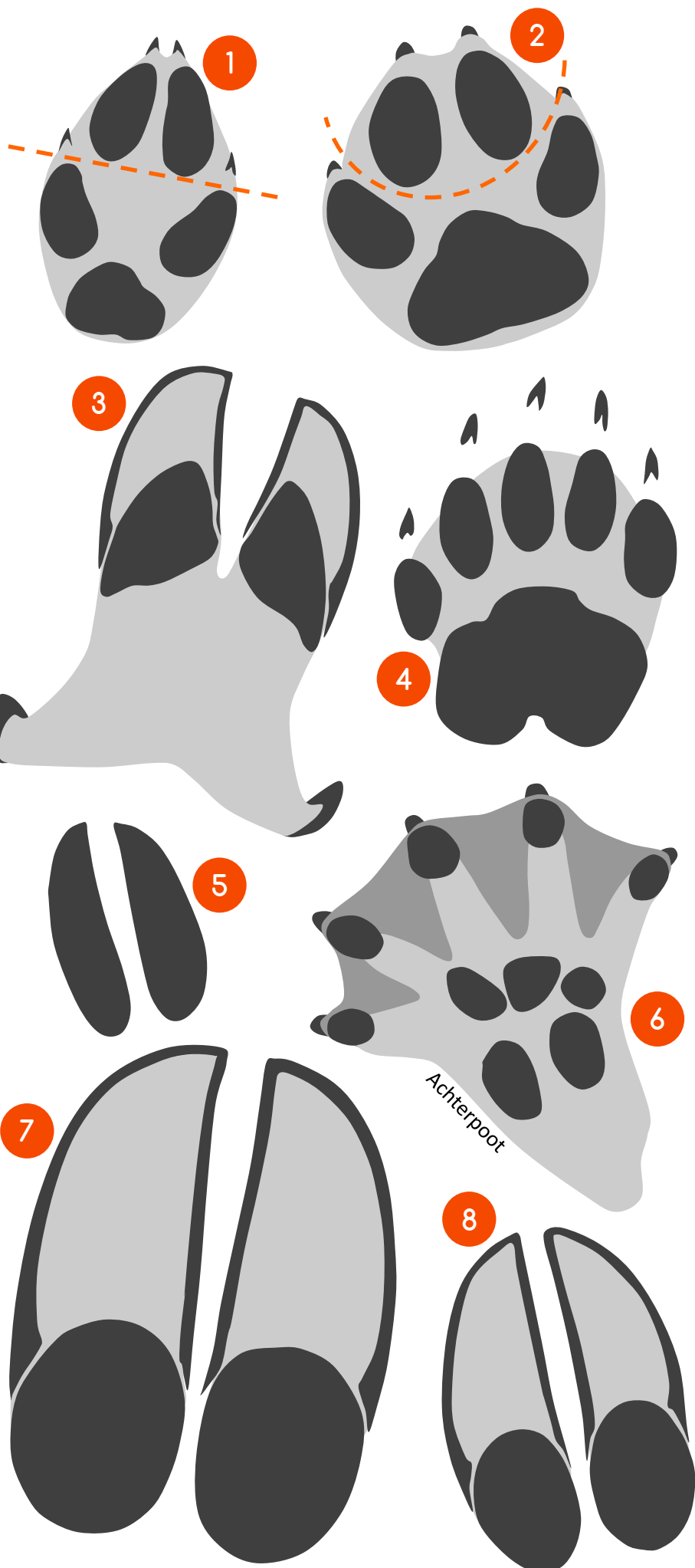

Dit mooie woud ligt in de gemeente Vielsalm. Het beheer door het (Waalse) "Département de la Nature et des Forêts" tracht hier economie en ecologie zo goed mogelijk te verzoenen.

Het 'forêt domaniale' (= staatsbos) du Grand-Bois heeft een oppervlakte van bijna 1.800 ha en wordt beheerd als een onregelmatig gemengd hoogstammig bos. Anders gezegd: je vindt hier diverse boomsoorten van diverse leeftijden. Je ziet een mix van naaldbomen zoals sparren, dennen, douglassparren én loofbomen zoals beuken en berken.

Midden in het bos, naast de weg van Neuville naar Commanster, bevindt zich de bekende open plek 'So Bêchefa'. Daar kan je kiezen uit meerdere bewegwijzerde wandelingen (van 1 tot 5 km, waarvan één geschikt voor buggy's en rolstoelen). Hier staan ook picknicktafels en barbecues die je van zonsopgang tot zonsondergang mag gebruiken .

Van wie zijn deze sporen?

5 cm

Foto's B C D E G H: Josy Mottet

OPLOSSINGEN: 1D - 2F - 3G - 4B - 5A - 6H - 7E - 8C

WANDELING 3 ► PETIT-THIER

Matthys is 9 jaar en gaat naar school in Petit-Thier. Rox, de 2-jarige boxer van 'Babou' en 'Grand Papa', is zijn allerbeste vriend en staat altijd klaar om te gaan wandelen! Matthys fietst graag en is ook verzot op longboarden en surfskaten. En verder leest hij graag stripverhalen. Hij laat ons kennismaken met een leuke wandeltocht door het Ardense platteland.

Wat ik het fijnst vond aan deze tocht :

Langs deze 'weg naar Malmedy' (die in het streekdialect "lu voye du Mâmdy" heet) ligt een leuk plekje om halt te houden en te picknicken, op de rand van de weiden en het bos. Je kan er gaan zitten op een boomstam of een oude boomstronk. Sommige ervan lijken op monstermaskers !

Wat ik minder fijn vond :

Je moet een eindje de grote weg volgen. Daar moet je goed uitkijken en voorzichtig aan de kant blijven lopen, want er passeren veel vrachtwagens. Gelukkig gaat het uiteindelijk maar om 350 meter.

Wat ik geleerd heb :

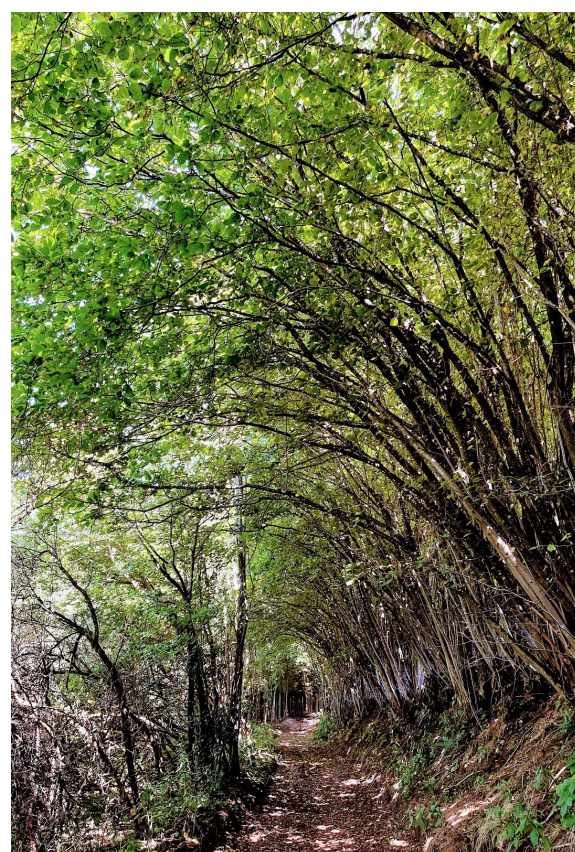
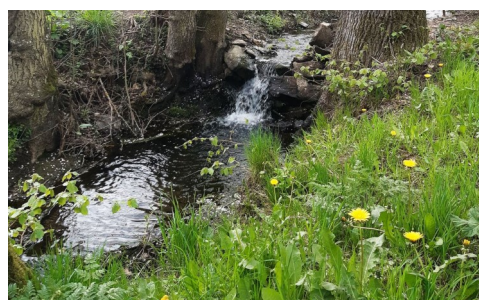
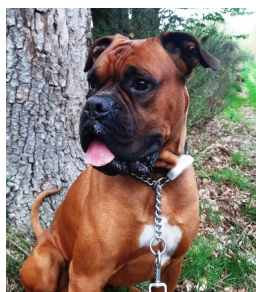
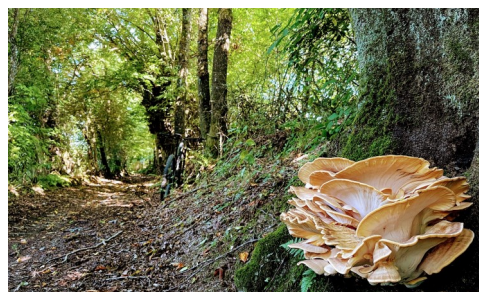
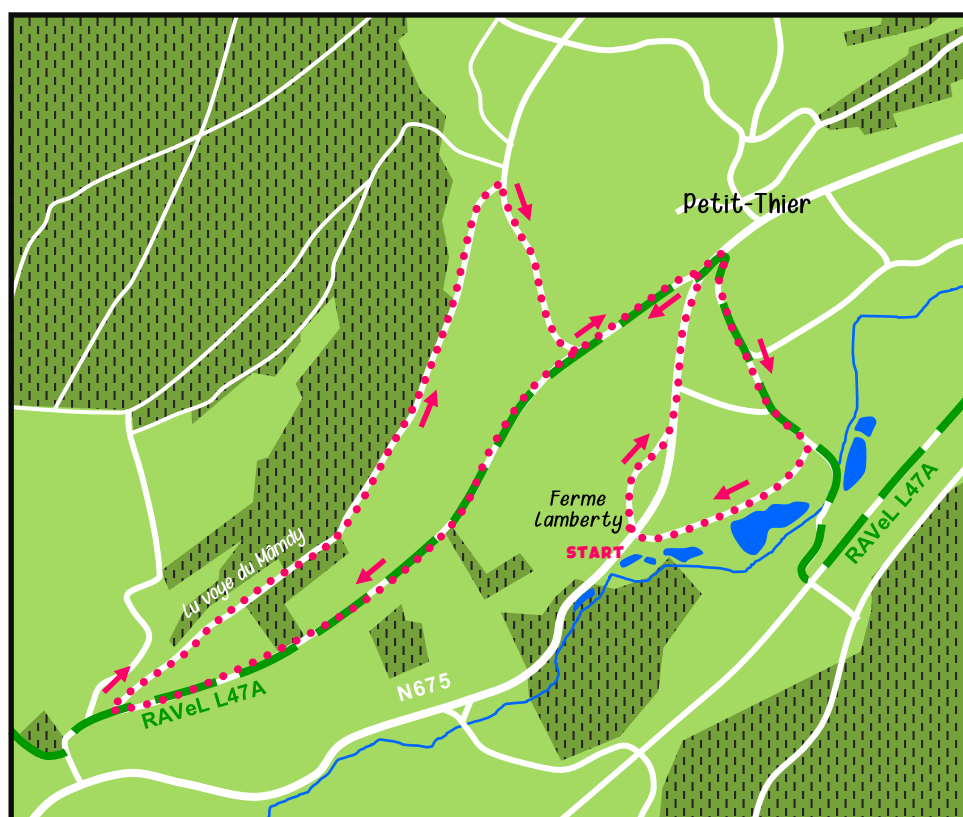
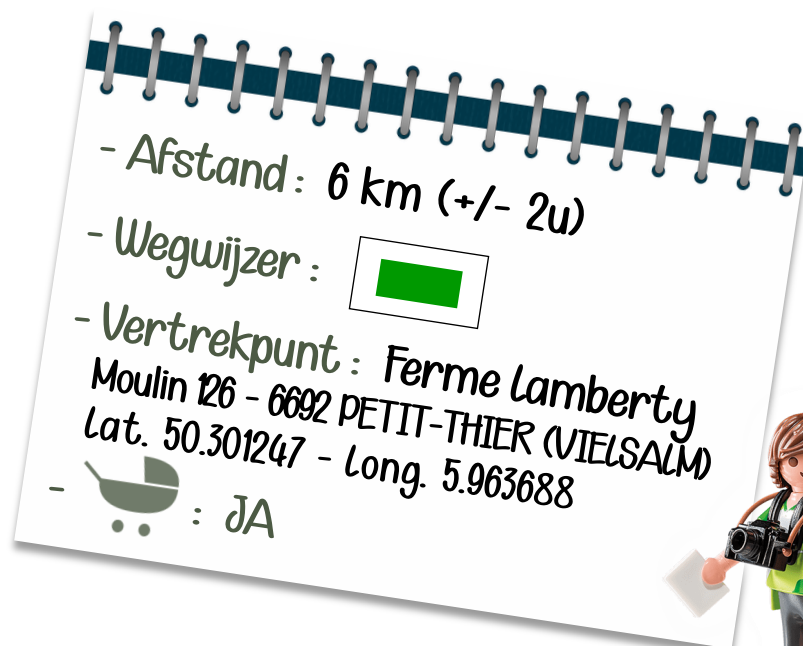
Ik weet nu hoe de boeren de bodem voeden met natuurlijke meststoffen, gier en andere mest, waarom ze dat doen en wanneer. Als ik nu een tractor zie passeren met een grote stinkende aanhangwagen, dan weet ik waarvoor die dient !

Het mooiste plekje van deze tocht :

Voor Rox is dat het beekje dat langs de boerderij vloeit: daar kan hij tegen het einde van de wandeling drinken en pootje baden.

De landbouwlus

DE SCHAT VAN ONS BOS

De blauwe bosbes is zeker en vast dé emblematische vrucht van Vielsalm. Het zuurachtige vruchtje gedijt inderdaad bijzonder goed in naaldbossen en op een bepaalde hoogte. In Vielsalm bestaat er zelfs een broederschap in het teken van de bosbes, terwijl 21 juli in Vielsalm ook de jaarlijkse bosbessenfeestdag is!

Blauwe bosbessen worden in juli-augustus geoogst. Bij ons dienen ze vooral voor de bereiding van jam, siroop of stroop, taarten en de befaamde 'tcha-tcha' (bosbessen met suiker tot moes geplet) die we op onze boterham smeren! In de 19e en 20e eeuw slaagden sommige families erin – ook dankzij de spoorweg – om hiermee een bloeiend handeltje op te zetten. Onze bosbessen werden zelfs uitgevoerd tot in Groot-Brittannië! Het plantje doet het prima in onze natuur, maar als gevolg van ontbossing en te dichte herbebossing met gewone spar krijgen de struikjes te weinig licht en zijn ze op sommige plekken schaars geworden. Om elk jaar opnieuw mooie vruchtjes af te leveren moeten de struiken gesnoeid worden. In onze bossen gebeurt dit spontaan: de dieren vreten 's winters de blaadjes af!

In de staatsbossen (eigendom van het Waals Gewest, zoals bij Bêcheffa) is de bosbessenpluk toegestaan, maar dan wél met een beperking: maximaal een emmer van 10 liter per dag en per persoon! De plukkers gebruikten vroeger een kam (* zie foto) om het plukken te vergemakkelijken, maar dit wordt nu afgeraden omdat deze de planten beschadigt.

WIST JE DIT ?

De blauwe bosbes heet in het Frans "myrtille". Ook het struikje (*vaccinium myrtillus*) waarop deze bessen groeien, draagt dezelfde naam, al blijven velen "myrtillier" zeggen. Verwar de "blauwe bes" (die op grote schaal commercieel geteeld wordt) niet met de "blauwe bosbes"! Deze laatste groeit enkel in het wild

HET RECEPT VOOR MUFFINS MET BLAUWE BOSBESSEN

Voor zover je tijdens het plukken niet álles opgegeten hebt, kan je je oogst kwijt in het volgende recept. En als je de bosbessen invriest, kan je deze muffins ook in de winter bereiden.

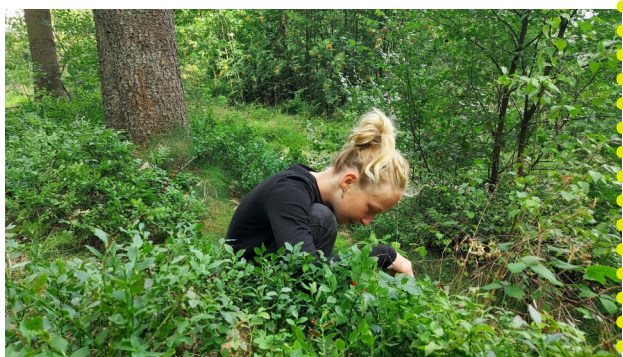
Ingrediënten :

- ♦ 260 g bloem
- ♦ 160 g suiker
- ♦ 1/2 zakje gist
- ♦ een snufje zout
- ♦ 2 eieren
- ♦ 60 g boter
- ♦ 15 cl melk
- ♦ 200 g schoongemaakte blauwe bosbessen

Bereiding :

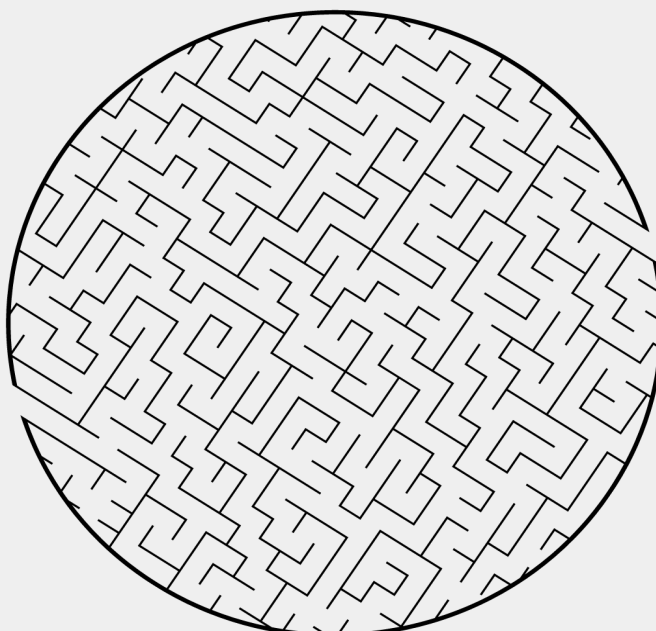
1. Meng de droge ingrediënten – bloem, gist, suiker en zout – in een grote mengkom.
2. Meng de vochtige ingrediënten – eieren, gesmolten boter en melk – in een andere mengkom.
3. Vermeng beide in één kom.
4. Voeg nu de blauwe bosbessen toe en vermeng ze voorzichtig om ze niet te veel te pletten.
5. Giet je mengsel in papieren muffinvormpjes. (Vullen tot 3/4.)
6. Bak je muffins 25 minuten in een op 180°C voorverwarmde oven.

Smullen maar !

DOOLHOF
Help de vos het
bos te vinden !

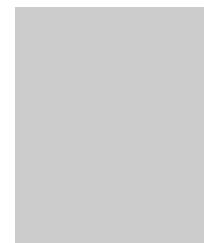

FINISH

PUZZEL OM UIT TE KNIPPEN

Avenue de la Salm 50 - B-6690 VIELSALM - www.haute-ardenne.be

Het 'natuur'-idee van Matthys

EEN PICKNICK VRAAGT VOORBEREIDING

Mijn favoriete moment van een wandeltocht ? De picknick !

Bij de Ferme Lamberty, de boerderij waar deze wandeling start, is er een winkel. We hebben daar onze inkopen gedaan: salami, kaas, radijsjes, appels, aardbeien, koeken en appelsap. We hebben heerlijke boterhammen bereid en enkele spiesjes van radijsjes met kaasblokjes. Natuurlijk nemen we onze picknickdeken altijd mee op tocht, om ons ergens onderweg te installeren voor een heerlijke smulpauze! Zodra we voldaan zijn, ruimen we alles netjes op. We nemen ons afval mee en laten geen enkel spoor achter van onze pitstop! Zero afval ! Wij respecteren de natuur !

Groetjes van Hoge Ardennen !

GOUVY | LIERNEUX | TROIS-PONTS | VIELSALM

Maison du Tourisme Haute Ardenne

Avenue de la Salm 50 - 6690 VIELSALM

+32 (0)80 21 50 52 - info@haute-ardenne.be

www.haute-ardenne.be

VISITWallonia.be

